

—mm Proslava Nikole Tesla se bo vršila po vseh šolah 28. maja. Edino knjigo o Tesli v slovenski je izdala Mladinska matica in jo prodaja po znižani ceni (kart. po 20 Din. vez. pa po 24 in 28 Din). Knjiga je prepo-trebna vsem, ki bodo predavali o Tesli.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. Za Hrenov kamen so nadalje darovali: učiteljstvo osn. šole: v Račah 100 Din, Vojnik 100 Din, Sv. Martin pri Vurbergu 40 Din, Jarenina 50 Din, Sv. Peter v Sav. dolini 60 Din, Breg pri Ptuju 30 Din; Rado Jurko, šol. nadz. v p., Celje 100 Din. Vsem darovalcem iskrena zahvala. — Gospodarska podjetja za mesec marec 1936: zemljevidi 6668 Din, oder 27 Din. — M. Kožuh, blagajnik.

Šolski radio

—r XXVI. teden. Torek, 21. aprila bo predaval g. Drago Supančič »S trboveljskimi slavčki na Češkoslovaškem«. I.—III. V petek, 24. aprila bo govoril g. Marjan Tratar, »Običaji in narodne šege v Prlekiji«. I.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 19. aprila ob 16. uri predaval g. inž. Pahor: Prehrana kulturnih rastlin.

Stanovska organizacija JUU iz izvršnega odbora

—iz Izvršnom odboru Jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. Iz celokupnog Vašeg dosadanjeg rada stekli smo uverenje da srdačno i drugarski zastupate interese našeg staleža, prelazeći energično preko svih neprijatnosti, koje zbog toga podnosite. Naše drugarsko priznanje i nagrada, moleći da i nadalje istrajete. — Sresko učiteljsko društvo Peč — br. 24 — 31. III. 1936. — Pretsednik: Dević. Sekretar: Đukić.

—iz G. Ivanu Dimniku, predsedniku Jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Sušak, 4 aprila. — Sresko učiteljsko društvo u Sušaku sakupljeno na svojoj godišnjoj skupštini u Sušaku jednoglasno izražuje duboku zahvalnost Vama i Vašim vrednim drugovima na intenzivnom, nesebičnom i energičnom radu za dobro škole i staleža. — Pretsednik: Stefanović, s. r.

—iz G. Dimniku Ivanu — Beograd. Iz srca Like skupljeni na proletoj skupštini pozdravljamo Vas kao istaknutog borca za učiteljska prava i demokratske slobode, puno poverenje Vama i Izvršnom odboru daje JUU za srezove: Gospić, Perušić i Gračac. — Gospić. — Pretsednik Josip Golac.

Iz sekcije

—s Jugosl. učitelj. udruženju, Sekciji za dravsku banovinu, Ljubljana. Naše društvo na svom zboru 9 marta 1936 jednoglasno je zaključilo da Vam se zahvalimo dopisom na ustrajnom radu za staleška prava. Drugarski pozdrav! JUU sreza gradačackog, Pretsednik: Daročić, s. r. Tajnica: Velinka Jović, s. r.

ZAMENJAVA!

Šolski upravitelj v bližini Maribora želi zamenjati z upraviteljem, ki službuje v bližini železniške ali avtobusne postaje. Naslov se izve pri upravi.

ca, 1904.). Na mladinskem polju delujejo tudi Nikolaj Monev, Ilija Volen, Georgi Karaivanov, Svetozar Dimitrov, najmočnejši bolgarski prozist Jordan Jovkov, Dobri Nemirov, Mineva in še nekateri manj znani. Nikakor ne smem pozabiti Jordana Stubela, ki je napisal bolgarskim otrokom več ko deset knjig pesmi, proze pa zelo malo.

Razen omenjene smeri bolgarske mladinske književnosti pa obstoja še ena, ki je strogo levičarska in se v marsičem razlikuje od načina pisanja. kakršno je zastopano v »Pirihih«.

Omeniti bi bilo tudi treba, da imajo danes Bolgari lepo število mladinskih listov, ki so pestro urejevani in prinašajo mladini vedno svežih del.

† Učitelj Anton Skubin

V lepo pomladno nedeljsko popoldne, se je vil 22. preteklega meseca dolg sprevod na šoštanjko farno pokopališče. Šolska mladina s pomladnim cvetjem v rokah, starši in učiteljstvo, za krsto pa plakajoča vdova z dvema zapuščenima sirotama.

Kako nasprotje: narava se prebujala k novemu življenju, a tu polagajo v mrzlo zemljo strto življenje. Iz srca zapeti refren: »Al' prijatelj nazaj, nikdar več ne bo«, ki ga je tako občuteno zapel mladinski zbor šoštansko osnovne šole, nam je predložil pravo resnico: da prijatelja, dobrega učitelja in zvestega stanovskega tovariša Antona Skubina polagamo v zemljo.

Komaj 41 let star, je končal svojo križevno pot in se preselil tja, kjer ni preganjanj, kjer ni meja, kjer ni časa. Ali naj opišem curriculum vitae učitelja-emigranta?

Na Vrsnem pri Kobaridu se je rodil. Vrsno nam je dalo Gregorčiča-poeta in Gregorčiča-voditelja. Njiju duh preveva Vrsnjane. In pok. Tone je bil rahlo čutečega srca, a

Novosti na knjižnem trgu Svetozor

Dr. Fr. Derganc je izdal prvi zvezek izbranih esejev pod naslovom Svetozor. Knjigo je založila in natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1936. Strani 358. — Cena broširane knjige je 80 Din, a v platno vezane 90 Din.

Za učiteljstvo pomenja ta knjiga ne samo noviteto, marveč veliko priznanje za njegovo delo. Ze posvetilo, priobčeno na prvi strani, nam pove, kako visoko ceni avtor knjige učiteljsko delo in prizadevanje ustvariti narodu lepšo bodočnost. Posvetilo se glasi:

Spominj draga blagopokojnega prijatelja in organizatorja slovenskega učiteljstva Jakabu Dimniku

iskrenim prijateljem in prijateljicam filozofije, idealnemu pionirstvu domače kulture, požrtvovalnim oblikovalcem in oblikovalkam mladih duš in srečnejše bodočnosti, naši ljudski inteligenci, slovenskim učiteljem in učiteljicam poklanja spoštljivo pisatelj.

V dne, ko padajo od raznih strani nič preveč laskavo doneči napadi prav na slovensko učiteljstvo, zaslišimo povsem drugo plat zvona. Zdravnik filozof, iskreni prijatelj in poznavalec slovenskega učiteljstva, nam poklanja prvi zvezek svojih esejev s tako lepim posvetilom. To posvetilo nam mora biti toliko bolj dragoceno, ker ga je napisal povsem nepristrani, objektivni poznavalec in sodelavec slovenskega učiteljstva, ki nam je še prav dobro znan kot avtor »Filozofskega slovarja« izhajajočega več let v »Popotnikue«.

Toda ne samo v posvetilu marveč tudi v knjigi sami je govora o učiteljstvu. Prvi del: Predgovor in uvod ima tudi naslednja sestavka IV. Učiteljstvo kot nadorgan tolerance in V. Učiteljstvo in evgenika. Zahvala. Nekaj stavkov iz tega poglavja, nam pokaže točno in jasno mišljenje, ki ga ima pisec o učiteljstvu in njegovi strokovni organizaciji.

»Država je sodrudnorazvojen (socialen) orkester svobodnih in enakopravnih poedin- cev stanov in razredov. Vsi svirači igrajo pod dirigentsko palico resnice isto melodijo bratske ljubezni, narodne in državne obrambe in progresivnosti. Taka učiteljska vzgoja združuje trojstvo slovanske, socialne in sokolske akcije. Učitelj in Sokol poznata samo zedinjajočo narodno in državno politiko, v razkrajajoči strankarski politikji pa ne sodelujeta.«

Na drugem mestu je zapisal avtor tudi naslednje značilne besede:

»Ljubezna pa je predpogoj resnice in napredka. Sicer ju zloba mrznje in zavisti že sproti in v kali zaduši in zatere ter jima onemogoči vsak razvoj. Da to niso prazne besede, dokazuje dejansko in dejavno z brezprimernim idealizmom strokovna organizacija našega učiteljstva...«

Ako si hočemo ustvariti nekaj splošen in bežen vtis o vsebini te nove in za slovensko slovstvo pomembne knjige, tedaj je potrebno navesti posamezna poglavja knjige, ki obravnavajo naslednje teme: Francoski in slovanski intelektualizem. — Spomini na Krika. — Kriza socializma. (Prvo poglavje: Biopsihološki in zgodovinski temelji socializma. Drugo poglavje: Borba nemškega in slovanskega socializma. Tretje poglavje: Bodočnost socializma.) — Vzhodni in zapadni nacionalizem. — Verizem. Prvi razdelek: Temelji Tyrševe filozofije. Drugi razdelek: Sodrudnorazvojnja tekma.) — Literatura. — Osebni seznam. — Stvarni seznam.

V kratkem času je bilo slovensko slovstvo obogateno z dvema značilnimi deli. Dr. ing. Milan Vidmar je izdal knjigo »Moj pogled na svet«, ki nam pokaže mnogo novega, istočasno predstavlja tudi povsem individualno gledanje avtorja na svet in njegovo po-

bil je tudi odločne volje, ni se ustrašil zaprek, ki mu jih je kopicilo življenje. O Binkoštih l. 1915. je bil doma na počitnicah, a v Gorico ni mogel več. Z juga je po Nadiški dolini in čez Matajur in čez Mijo zapljuskal val sovraga v lepo kobariško polje. Takrat se je začela pot trpljenja za pokojnega Toneta, kakor se je nričela za tisoče in tisoče našega naroda, pot ki še ni končana, trpljenje ki zahteva vedno novih žrtev.

Vse si okusil dragi Tone: puškine cevi proti prsim, sladkosti internacije, vedno nadzorstvo in romanje iz službenega kraja v službeni kraj in ob koncu na cesti brez kruha. Vse to so prinesli civiliziranci z juga tebi kot učitelju, a nešteto krivic in zla vsemu narodu. Ti si videl in trpel. Na Robediščah, si po vojni pričel z učiteljevanjem. Ob nekdanji avstrijsko-italijanski meji leži visoko v bregovih ta vas, o kateri so pred vojno govorili, da še koza ne najde tja steze. A tudi tu si jim bil na potu. In začelo se je potovanje v Lokovec, Cepovan, Banjšice, Krn, Staro selo in Sedlo, a naposled brez službe.

Tako so takrat učiteljevali značajni učitelji. Gonila jih je oblast iz kraja v kraj, da bi izmučeni pustili šolo in ljudstvo. Tudi ti si prehodil vse te križevne postaje in si naposled prešel mejo, da si ohraniš za bodočnost življenje in silo, ki jih bo naš zasužnjeni narod še krvavo potreboval. Toda tu si omahnil.

Trpljenje je zrahljalo tvoje zdravje in morilka učiteljstva, ki pobira navadno najpridnejše, te je ugrabila družinici in narodu. Šoštanjko solmčno pokopališče je zadnja postaja tvojemu telesu, ne pa tvoji duši, ki sedaj svobodno obiskuje visoki Krn in »hčerko planin« Sočo in vso ono zemljo, za katero si trpel, po kateri si hrepenel. In takrat ko jo bomo zopet gledali svobodno to našo zemljičo bo tvoja duša plavala nad nami, kakor plava danes in nam pravi: Skozi trpljenje do cilja. Počivaj mirno v prelepi šaleški dolini.

K.

jave, a dr. Fran Derganc, avtor »Svetozora«, nas uvaja, odnosno nam kaže pot iz dosedanje individualistične metode v novo kolektivno (sodrudnorazvojno) metodo. Postavlja se na edino pravilno stališče, da nihče ne zmora sam celosti znanstvene naloge, temveč le sodeluje s pobudo ali skromnim prispevkom.

Zaradi aktualnosti in pomembnosti tega dela bi bilo prav, da seže učiteljstvo po tej novi knjigi, se seznanji z njeno vsebino in jo kritično preštudira. Novost pri tej knjigi je tudi razpis dveh literarnih nagrad po 2500 dinarjev, ki jih razpisuje založnica za dva najtehtnejša kritična prispevka.

HOTEL ŠTRUKELJ, LJUBLJANA

se priporoča potujočemu cenjenemu učiteljstvu Meščanska kuhinja. Specialno „TOMISLAV“ pivo in „GRAND“ pivo Pristna doledenjska in bizeljska vina Znižane cene Postrežba točna

FR. P. ZAJEK
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 6

FR. P. ZAJEK
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 6

KUPUJTE PRI TVRDKAH

KI OGLASUJEJO
V NAŠEM LISTU

IGN. ŽARGI

LJUBLJANA

Za dame!

Obleke, plašče, bluže, perilo

Za gospode!

Krasne srajce, velika izbira kravat

Za otroke!

Oblekce, plaščke, predpasnike, perilo, čepice

Po priznanju nizkih cenah!

Novo stenske slike!

1. Sarajevo,
2. Manastir sv. Nauma in manastir Gračanica,
3. Triglav, Bled, Peričnik.

Velikost slike 66 × 88 cm. — Cena sliki je Din 50.—
Slike so izdelane v bakrotisku in so odobrene od Ministrstva prosvete.

Naročila sprejema

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“

V LJUBLJANI